

בכבישים, עמוסי סליקניה, מחכים לטרמפ. אפיזודה קטנה. כל הסבור שאפשר לתקן מצב זה על-ידי הרחקת שני קצינים וכמה סוהרים, משלה את עצמו. לגבי שרות בתי-הסוהר נכונות אותן ההגנות כמו ל-גבי המשטרה (ראה הנידון): הוא זקוק לשר חזק ואחראי, המסוגל ללחום על דעותיו, והוא זקוק למפקד ראשי בעל אישיות ר-אומץ-לב.

בהעדר תיקון זה, יהיה מרד שטה רק אפיזודה קטנה בתהליך השקיעה של שרות בתי-הסוהר.

הממשלה

פגר לפני הדלת

הרקע למיניו הועדה הממשלתית היה ידוע: סירוב הרב לקבור בבית הקברות של פרדס-חנה את הילד אהרן שטיינברג, בגלל היותו בן נוצריה (העולם היה 1052). אולם כאשר הסליה הממשלה על דויד בן-גוריון, ישראל בריהודה ופנחס רוזן לברר את בעיות הקבורה, היתה המגמה מרחיקת-לכת: להוציא אחת ולתמיד את עניני הק-בורה מידי הסמכויות הדתיות, להעביר את בתי-הקבורה ואת שרותי-הקבורה לידי ה-עיריות. סברו השלושה: אם ירצה מישהו בקבורה דתית דקא, יבקש זאת מן העיר-ריה, שתיענה לרצונו.

אולם כאשר פורסמו המסקנות לפני שבר-עיים, נסתבר כי חלה נסיגה עצומה. אמנם בוטלה סמכות ההגנות הראשית לאשר את שרותי הקבורה, אולם שרותים אלה נשארו כפופים למרותו של שר הדתות. רק הוא יוכל להסמיך גופים דתיים ובלתי-דתיים לעסוק בקבורת "יהודים".

תינוק מת בחולץ. מה גרם לנסיגה מבוהלת זו? השבוע התהלכו במסדרונות הממשלה כמה ידיעות, שעוררו חיוך. לפי ידיעות אלה, היה גיבור הפרשה שמואל זנוחא, מנהל משרד-הדתות וממציא מקומות-קודש בסיטונות. כהנא הר-זמן על-ידי הועדה לתת חתחת-דעת, כמו מוחמים רבים אחרים.

חתחת-דעתו של כהנא היתה מקורית. אי-נך מכיר את אנשי חברה-קדישא? הזהיר את ישראל בריהודה. "אם תפגע בפרנסתם, הם יהיו מסוגלים לכל. אל תתמלא עם תמ-צא בבוקר בחיר אחד גויה מונחת לפני דלת ביתך. הם יכולים גם לזרוק תינוק מת דרך חלונך!"

איש אינו רוצה למצוא פגר על מפתח ביתו. על כן, לדברי יודעי-טוד אלה, נת-קבלו המסקנות המתונות שאינן פוגעות ב-פרנסתה השופעת של החברה קדישא.

דעות

לפיד בוער

מבחינה חיצונית, אין קלמן כצנלסון דו-מה למהפכן מופלג. פניו עגלגלות, משקפיו עבים וקולו דק וגבוה. אולם מבחינה רעיו-נית, היה כצנלסון תמיד אחד האנשים ה-ציוניים ביותר בישראל. אפילו רבינווני-סטים שרופים רטנו לא פעם כי קלמן הוא פאשיסט.

אולם בניגוד לחבריו לדעה, הצטיין כצנל-סון תמיד בתכונה חשובה אחת: הוא הגיני, ואין הוא נרתע מלנסח את דעותיו בפה מלא. במקום שאחרים חיפשו מליצות רמות כהסתאה, לא היסס קלמן מלקרוא לילדו ה-רעיוני בשמו.

השבוע כתב כצנלסון מאמר בהארץ, ש-הגיגים תכונה זו להפליא. בניגוד למאות עסקנים אחרים, המשלמים מסי-שפתיים למלי-צות הומאניות בשעה שהם מצדיקים בחצי-פה את דיכוי ערביי ישראל, ניסח כצנלסון ברורות דרישה הכמוסה בלב רבים בישר-אל: לגרש את ערביי ישראל מתחום המדינה. **אכזריות לפני המוות.** טוען כצנל-סון, כהנתתי-סודי: "הכמיהה של ערביי ישראל אינה מסתפקת בביטול המשטר ה-צבאי ובהתחרות פרקעות. היא תובעת את חיסולה של מדינת ישראל, מקור הצרות והפורענות שירדה על ראש ערביי ישראל. ההבטחות הערביות, והגונויות להסרת ההג-בלות, אינן אלא מפרעות ותשלום-ביניים על חשבון הפרעון הסופי הנכסף."

קובע כצנלסון: "אילו ניתן לערביי ישראל לעשות מה שלבם חפץ, לא היה נשאר איש מאתנו בחיים. ולא זו בלבד, אלא שהאכז-ריות שלפני המחת היתה מעמידה בצל את המחת..."

הרבינווניסס החתיק לועג לאנשי מפ"ם, היושבים פרקעות ערביות והמטיפים מו-טר סר לזולתם. קובע כצדק: "מבחינה מוסרית אין הבדל אם אנו מחזיקים באדמתו של ערביי ישראל, או באדמתו של זה שברת

ועדת שטה ודגי הרקק

כצנלסון אינו אומר איך לעמוד נגד חזית זו לאורך ימים.

הממשל הצבאי

פעולת שרשרת

חמשת הגברים שישבו לפני כשלושה חד-שים בקומה השניה של קפה ורד, בצפון תל-אביב, שותחו ביניהם על בעיות התיא-טרון הישראלי. יעקב אגמון ממנהלי הקא-מרי, הסופרים משה שמיר ואהרון מגד והעתונאים אמנון דרור וזאב שיף עסקו בבעיה זו ברצינות מלאה. אך במהלך ה-שיחה התגלגלו הרברים אל בעיה אחרת ל-גמרי מזו של משבריו התכופים של התיא-טרון הקאמרי, או פשיטת הרגל של תיאט-רון אהל: בעית הממשל הצבאי. עד מהרה התברר כי כל החמישה, למרות היותם בע-לי השקפות פוליטיות שונות, היו בדעה אחת: יש לחסל את הממשל הצבאי, ומיד. תוך כדי שיחה התלבנה גם החלטה מע-שית: לצאת ולהחתים את חוג המכרים וה-ידידים על מכתב גלוי לכנסת וסיעותיה בתביעה לביטול מייד של הממשל הצבאי. על אף היותם טרודים איש איש בעבודתו היומיומית, יצאו החמישה לביצוע המשימה. כשהם מופרעים מזי פעם במאורעות חיצו-ניים ופנימיים, כמו המהפכה בעיראק וגיי-לוי רשת הריגול בגליל המרכזי, הצליחו החמישה במשימתם יותר מאשר קיח מלכת-חילה. על גילוייהם, שנוסח על ידם בהירות, אך בתקיפות, חתמו סופרים, משו-רים, אנשי-תיאטרון ועתונאים מכל הוור-מים ומכל המפלגות.*

בשבוע שעבר פרסמו החותמים הראשונים על גילוייהם את קריאתם בפומבי: "ה-חותרים על קריאה זו רואים את ענין ח-י סולו של הממשל הצבאי כהכרת מייד ו-גם כחובה מוסרית ואנושית המוטלת על כל אזרח במדינה. החותרים על קריאה זו מאמינים כי הממשל הצבאי הוא מכשול ב-דרך הטיכוי להבנת בין שני העמים ובין ישראל והמדינות השכנות, ומסתבר כי כבר גרם נזק מדיני רב ועלול אף לפגוע ב-בטחונה של מדינת-ישראל."

מפורסם גילוי הדעת מצאו עצמם ה-חותרים עליו חברים בשורה ארוכה קודמת של מתנגדים לממשל הצבאי: 150 פרופ-סורים ואנשי-רוח דגולים, כמו הפרופסורים סימון וריינר מן האוניברסיטה והטכניון והפרופסור מרטין בורב, מירושלים.

השבוע, חרף נסיונותיו של קול-העם ה-קומוניסטי להטיל חסות על הפעולה ותוך כדי הסתייגות מפלגתית צרת-עין של חוגי

* הרשימה המלאה: יעקב אגמון, שלמה ברישביט, חנוך טרוב, אמנון דרור, אריה זיו, ריקה זראי, יוחנן זראי, שלום כהן, נפתלי לביא, בתיה לנצט, אהרון מגד, אלכס-מיס, יורם טמבור, אורי טעם, בועז עב-רון, שמעון צבר, זן קדר, גייסט יעקוב רוזנטאל, זאב שיף, משה שמיר, בן-ציון תומר, בנימין תמוז.

מפ"ם החוששים מפני התחרות באיגוד ה-יהודי-ערבי המשותק מזה חודשים רבים - החליטו החותמים על גילוי-הדעת החדש להמשיך בפעולה: הם יזמו "פעולת-שר-שרת" בפניה אישית אל 150 סופרים, עתונאים, שחקנים ואנשי-ציבור נוספים, ב-הצעה להצטרף אל גילוי-הדעת.

דת

כוורת דבורים

אילו נהגה משטרת ירושלים לפרסם קו-מוניקלים צבאיים, כלה החרויע השבוע: "במזרח אין כל חדש". שכונת מאה שערים היתה שרוייה בשקט בלתי-ריגול. וטוריקר-תא השלימו עם הבריכה המעורבת, החגים התקרבו, הכל בא על מקומו בשלום. איש לא יכול היה להעלות על דעתו שאי-שם בבנין המשטרה עצמו מכין מישהו מוקש שיפוצץ שקט זה.

ההתפוצצות באה במפתיע. בן-ציון דוי-ש, 40, ואורי בן עמרם בלוי, 30, שניהם אבות לשלושה ילדים, הוזמנו לפתע והוא-שמו כחוק על שלא התיצבו מעולם ל-רישום בלשכת הגיוס.

לא יכרע ולא ישתחוה. מבחינה טכנית היתה זאת האשמה נכונה. שניהם היו צריכים להירשם לגיוס מיד עם קום המדינה. אולם כאשר הגיע הממשל הצבאי הישראלי לירושלים, בדמותו של המישל דוב יוסף, אטר עמרם בלוי על בני עדתו להתיצב. תחת תעודות-הגיוס הרגילות של מדינת ישראל, נשאו צעירי נטורי קרתא בכיסם תעודת "לא יכרע" * מטעם עמרם בלוי, והשטרנים הצבאיים הישראליים הסתי-פקו בכך.

כאשר אסרו דויטש ובולוי הבן, בעת ההפגנות נגד הבריכה המעורבת, גילה ה-סמל החוקר כי מעולם לא התיצבו לגיוס. אמנם, אילו התיצבו היו זוכים לשיחרור כמעט אוטומטי: הן כאבות לשלושה ילדים, והן כבחרו ישיבה. אולם עצם אי-ההתיצ-בות לצורך קבלת שיחרור היא עבירה על החוק.

בלוי סירב לחתום על ערבות להופעה במשפט, נשאר עצור, למורת רוח המשטרה. כתוצאה ממרצו הרב של הסמל החוקר, יצרכו עתה גדולי המדינה לשבור את ראשם איך להיפטר מן הצרה החדשה, מבלי להיכנס לכותרת דבורים. כי שני ה-צעירים יטענו, מן הסתם, שאינם מכירים בהשתייכות ירושלים למדינת ישראל.

משטרה

המפקח וסגנו

הדמות המגוחכת ביותר, שהצטיירה מהו-דעת יוסף נחמיאס ובכור שיטרת על ה-שינויים בצמרת המשטרה בשבוע שעבר (ראה הנידון) היתה זו של מפקח חוזני

* על פי הפסוק: "מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. נטורי קרתא טרבו לכרוע ברך לרשויות ישראל, אותן דימו לממשלת חסן. (חמשך בעמוד 8)